

Stališče Slovenskega meteorološkega društva o podnebnih spremembah

Lučka Kajfež Bogataj

Slovensko meteorološko društvo, ki je bilo ustanovljeno leta 1954, danes šteje več kot 120 članov. Med njimi je večina strokovnjakov na področju meteorologije, ki skrbijo za popularizacijo meteorologije kot naravoslovne vede iz skupine matematično-fizikalnih ved. Letos so obnovili tudi spletne strani, na katerih poleg številnih vsebin najdemo tudi vsem dostopno glasilo *Vetrnica*. Tretja številka *Vetrnice* ([http://www.meteo-drustvo.si/data/upload/Vetrnica_311_press\(1\).pdf](http://www.meteo-drustvo.si/data/upload/Vetrnica_311_press(1).pdf)) je še posebej zanimivo branje, saj je večinoma namenjena problematiki podnebnih sprememb.

Gospodarska kriza in z njo povezane skrbi so problem podnebnih sprememb začasno odrinile iz nabora političnih prednostnih nalog, pa tudi iz medijev in nenazadnje tudi iz misli povprečnega Zemljana. Še več, dobro organizirani podnebni skepticizem, bogato podprt s posebnimi interesi, je poskrbel za širjenje svojega najmočnejšega orodja – dvoma. Dvoma o tem, da se podnebje ogreva, dvoma, da so znanstveniki verodostojni, dvoma, da meteorologi sploh razpolagajo z dobro izmerjenimi podatki, skratka dvoma, ki ima en sam namen – sporočiti ljudem, da težav sploh ni in da so ukrepi nepotrebni. Ker živimo v demokratičnem svetu, ima seveda vsak človek pravico do svojega mnenja, ne pa tudi pravice do svojih dejstev.

Nekatera dejstva o podnebnih spremembah pa so zelo jasna. Prvo je nedvomno potrditve Svetovne meteorološke organizacije, da je bilo leto 2010 skupaj z letoma 2005 in 1998 najbolj toplo, odkar merimo temperaturo. Povsem enako velja za zadnjih tri-

deset let kot celoto. Meritve jasno kažejo, da se tudi v Sloveniji ozračje pri tleh segreva, in to v vseh pokrajinah. Nekoliko večji dvig temperature je izmerjen tako v mestih (naraščanje za 0,4 stopinje Celzija na desetletje) kot na podeželju (naraščanje za 0,3 stopinje Celzija na desetletje). Te vrednosti se ujemajo z gibanji, opaženimi v sosednji Italiji, Hrvaški in Avstriji. Omenjeni dvig temperature ni samo odraz krajevnih vplivov, ampak tudi globalnih podnebnih sprememb. Ogrevajo se vsi letni časi, razen jeseni, ko je dvig temperature še majhen. Bolj se ogrevajo jutra kot popoldnevi, povečuje se število toplih in zmanjšuje število ledenih dni. Zadnje nekoliko podpovprečne letne temperature smo v Sloveniji izmerili leta 1996. Ogrevajo se nam tudi vodotoki, jezera in morje. Kot zanimivost omenimo, da smo julija leta 2010 izmerili najvišjo temperaturo morja ob naši obali, in to kar 31,1 stopinje Celzija. Spomladi znatno prej olistajo in cvetijo številne rastline, v povprečju od teden do deset dni bolj zgodaj.

Hkrati s segrevanjem ozračja se spreminjajo tudi številne druge podnebne lastnosti, ki pomembno vplivajo na vse naše dejavnosti. Jeseni se količina padavin v Sloveniji povečuje, v ostalih letnih časih pa se večinoma zmanjšuje. To se kaže tudi v povprečnih pretokih vseh slovenskih rek. Zmanjšujeta se nam višina novega snega in tudi trajanje snežne odeje. Podnebna otoplitev je izrazito skrajšala trajanje ledu na Bohinjskem in Blejskem jezeru.

Zviševanja globalne temperature ozračja pri tleh v zadnjem stoletju ni mogoče pojasniti

samo z naravnimi vzroki, saj je izmerjena hitrost dviga globalne temperature od začetka industrijske dobe do danes izjemna v primerjavi s spremembami globalne temperature v zelo dolgi Zemljini zgodovini. Dejstvo je tudi, da je globalno segrevanje ozračja tesno povezano z drugimi spremembami podnebnega sistema. In zaradi izrazitega in hitrega človekovega spreminjanja sestave ozračja od začetka industrijske dobe do danes se lahko v prihodnosti v podnebnem sistemu sprožijo nenadne, nepredvidene in nepovratne spremembe veli-

kega obsega. Ob tem je žal tudi že jasno, da se bo trend podnebnih sprememb s posledicami nadaljeval še daleč v prihodnost.

O stvareh, s katerimi bomo morali živeti, potrebujemo pravilne informacije. Prav zato je Slovensko meteorološko društvo letos marca oblikovalo stališče o podnebnih spremembah, ki ga najdete na njihovih spletnih straneh (<http://www.meteo-drustvo.si>). Dokument nas skozi skoraj trideset strani vodi od vzrokov podnebnih sprememb, resnosti stanja do verjetnih posledic. Gre za zanimivo in poučno branje, ki ga dopolnjujejo še prevodi več kot petdeset najpogostejših trditev podnebnih skeptikov v slovenščino in seveda kaj o teh trditvah pravi znanost, kar najdete na strani *Skeptical Science* (<http://www.skepticalscience.com/translation.php?lang=22>). Stališče Slovenskega meteorološkega društva v prvem delu predstavlja deset ključnih, a razumljivih dejstev, ki so v drugem delu obširneje pojasnjena in opremljena z verodostojnimi referencami. Skratka – vsem na voljo prijeto branje o neprijetnih resnicah, ki je tudi poučno.

kega obsega. Ob tem je žal tudi že jasno, da se bo trend podnebnih sprememb s posledicami nadaljeval še daleč v prihodnost.